

Türk Dil Kurumu Yayınları

TÜRK DÜNYASI

Dil ve Edebiyat Dergisi

Sayı: 52 / Güz 2021

Ankara, 2021

Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi

Doksanlı yıllarda Türk dünyasıyla ilişkilerin artmasıyla birlikte, Türkiye ile Türk Cumhuriyetleri arasında Türk dünyasının dili, sanatı ve tarihine yönelik ortak çalışmalar da artmıştır. Bu dönemde Türk Dil Kurumu da Türk dünyasına yönelik çalışmalarını sözlük, gramer ve metin yayınları üzerinde yoğunlaştırmış, konuyla ilgili çok sayıda eser yayımlamıştır. Türk dünyasıyla ilgili benzer çalışmaların süreli bir yayın kapsamında değerlendirilmesi amacıyla 1996 yılının Nisan ayında Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi yayın hayatına girmiştir.

Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi çok geniş bir coğrafyaya yayılan Türklerin dil, tarih ve kültürel iş birliğine yönelik edebî ve ilmî bütün çalışmaları okuyucusuna duyurmayı ilke edinmiştir. Buna bağlı olarak dergide Türk yazı dilleri, lehçeleri ve edebiyatlarının tarihî ve günümüzdeki özelliklerini, eserlerini, yazarlarını, sorunlarını ele alan ilmî yazılarla dil ve edebiyat araştırmalarına yer verilmektedir.

Milletlerarası hakemli bir dergi olan Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi Bahar (Mart) ve Güz (Ekim) sayıları olmak üzere yılda iki sayı yayımlanmaktadır. Genel ağ (internet) üzerinden bütün Türk dünyasından kolayca erişilebilir hâle getirilen dergiye özellikle son dönemlerde bu alandan önemli katkılar sağlanmaktadır.

Dergideki yazılara Türk Dil Kurumu genel ağ sayfasından ve TÜBİTAK/ Dergipark üzerinden erişilebilmektedir.

Dergide yayımlanan yazılar için yazarlarına Telif Yönetmeliği'ne göre ödeme yapılmaktadır.

Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi'nin tarandığı dizinler: ULAKBİM TR Dizin, MLA, ICI Journals Master List - Index Copernicus, ERIH PLUS, MIAR, OAJI, BRILL ONLINE, SOBIAD, SIS, ESJI, ADVANCED SCIENCE INDEX, ResearchBib, EuroPub, DRJI, Root Indexing.

Elektronische Zeitschriftenbibliothek

Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi'nde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.

Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi

Turkish World Journal of Language and Literature

ISSN: 1301-0077 e-ISSN: 2651-5091

Sayı/Issue: 52 (Güz-Autumn 2021)

Sahibi Owner Türk Dil Kurumu adına (On behalf of Turkish Language Institution) Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN Yayın Yönetmeni Editor in Chief Prof. Dr. Erdoğan UYGUR Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Managing Editor Uzman Elif KARAKUŞ Yayın Sorumlusu Publishing Executive Uzman Yardımcısı Erol DENİZ İngilizce Danışmanı English Language Consultant Uzman Gülzemin ÖZRENK AYDIN Uzman Ekrem BEYAZ Tasarım Designed by Fayik YANGIR Yönetim Merkezi Managing Office Türk Dil Kurumu Başkanlığı Atatürk Bulvarı 217, 06680 Kavaklıdere, Ankara Telefon/Phone: +90 (0312) 457 52 00 Belgegeçer/Fax: +90 (0312) 428 52 88 Genel ağ sayfası/Web page: http://tdk.gov.tr E-posta/E-mail: turkdunyasi@tdk.gov.tr Türk Dil Kurumu Yayınları Turkish Language Institution Publications Güz 2021/52: Baskı Print Run Baskı Yeri ve Tarihi Place and Date of Issue Ankara, Ekim 2021 Bu yayının e-dergi işlemleri Ekim 2021 tarihinde tamamlanmıştır. Yayın Türü Publication Type 6 aylık süreli / Biannually	Yazı Kurulu Editorial Board Prof. Dr. Erdoğan UYGUR (Başkan) Ankara Üniversitesi Prof. Dr. A. Azmi BİLGİN Haliç Üniversitesi Prof. Dr. İsmet ÇETİN Gazi Üniversitesi Prof. Dr. Feyzi ERSOY Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Prof. Dr. Zeki KAYMAZ Ege Üniversitesi Yayın Danışma Kurulu Board of Editorial Advisor Prof. Dr. Fatma AÇIK (Gazi Ü) Prof. Dr. Metin ARIKAN (Dokuz Eylül Ü) Prof. Dr. Nergis BİRAY (Pamukkale Ü) Prof. Dr. A. Mevhibe COŞAR (Karadeniz Teknik Ü) Prof. Dr. Abdulkadir EMEKSİZ (İstanbul Ü) Prof. Dr. Ali EROL (Ege Ü) Prof. Dr. Nazım İBRAHİM (Aziz Kril Metodi Ü- Kuzey Makedonya) Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU (AHBV Ü) Prof. Dr. Tahire MEMMED (Azerbaycan Milli İlimler Akademisi- Azerbaycan) Prof. Dr. Elisabetta RAGAGNIN (Ca' Foscari University of Venice) Prof. Dr. Mesut ŞEN (Marmara Ü) Doç. Dr. Uuganbayar MYAGMARSUREN (The National University of Mongolia- Moğolistan) Doç. Dr. Çasteğın TURGUNBAYER (Dicle Ü) Dr. Öğr. Üyesi Kamila Barbara STANEK (University of Warsaw -Polonya) Dr. Erlan ALAŞBAYEV (Ahmet Yesevi Ü- Kazakistan) Dr. Éva KINCSES-NAGY (University of Szeged- Macaristan) Yurt Dışı Temsilcilikler Representatives Abroad Prof. Dr. İsa HABİBBEYLİ (Azerbaycan) Prof. Dr. Gülbanu KOSIMOVA (Kazakistan) Prof. Dr. Darhan KIDIRALİ (Kazakistan) Prof. Dr. Layli ÜKÜBAYEVA (Kırgızistan) Prof. Dr. Kadıralı KONKOBAYEV (Kırgızistan) Prof. Dr. Oktay AHMED (Kuzey Makedonya) Prof. Dr. Cabbar İŞANKUL (Özbekistan) Prof. Dr. Nikolay Ivanoviç YEGEROV (Rusya Federasyonu- Çuvaş Cumhuriyeti) Prof. Dr. Fırdevs HİSAMETTİNOVA (Rusya Federasyonu- Başkurdistan Cumhuriyeti) Prof. Dr. Elfiye YUSUPOVA (Rusya Federasyonu- Kazan Cumhuriyeti) Doç. Dr. Ergin JABLE (Kosova)

Bu Sayının Hakemleri

Referees of This Issue

- Prof. Dr. Ayşehan Deniz ABİK (Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Fatma AÇIK (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ferruh AĞCA (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Şükrü Halûk AKALIN (Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali AKAR (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Prof. Dr. Ekrem ARIKOĞLU (Manas Üniversitesi)
Prof. Dr. Üzeyir ASLAN (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Erdoğan BOZ (Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Murat CERİTOĞLU (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi)
Prof. Dr. Asiye Mevhibe COŞAR (Karadeniz Teknik Üniversitesi)
Prof. Dr. Dilek ERGÖNENÇ (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Hülya ARSLAN EROL (Gaziantep Üniversitesi)
Prof. Dr. Ali EROL (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Abdullah GÜNDOĞDU (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Alimcan İNAYET (Ege Üniversitesi)
Prof. Dr. Akartürk KARAHAN (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Yavuz KARTALLIOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. M. Fatih KİRİŞÇİOĞLU (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Hikmet KORAŞ (Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi)
Prof. Dr. Osman MERT (Atatürk Üniversitesi)
Prof. Dr. Aynur ÖZ ÖZCAN (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Gülden SAĞOL YÜKSEKKAYA (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. İbrahim TAŞ (Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa TOKER (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe YÜCEL ÇETİN (Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Ömer ZÜLFE (Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ertan BESLİ (Sinop Üniversitesi)
Doç. Dr. Ayhan ÇELİKBAY (Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Cem ERDEM (Adam Michkevitz Üniversitesi- Polonya)
Doç. Dr. Neşe HARBALIOĞLU (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Doç. Dr. Ali ILGIN (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Caşteğın TURGUNBAYER (Dicle Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatma UYGUR (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ayna ASKEROĞLU ARSLAN (İstanbul Ü Türkiyat Enstitüsü)
Dr. Öğr. Üyesi Leyla ÇİĞDEM DALKILIÇ (Ankara Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed ÇİTGEZ (Kafkas Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Erhan GİRAY (Artvin Çoruh Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Onur KURUKAYA (Kafkas Üniversitesi)

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH PAPERS

- 09**   **Editörler Kurulu**
Takdim Yazısı
- 11-32**   **Dilek HERKMEN**
Kutb'un Hüseyin ü Şirin'inde Oğuzca Özellikler
Oghuz Dialect's Features at Husrev u Sirin
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.175
- 33-70**   **Ahmet KARAMAN**
Yenisey Yazıtlarında İleri Ögeler
Forward Elements in Yenisei Inscriptions
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.176
- 71-84**   **Yaşar ŞİMŞEK**
Karluklara Ait "Çoglan" Unvanı Hakkında
On the Karluk Title 'Çoglan'
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.177
- 85-94**   **Sadettin ÖZÇELİK**
Süheyl ü Nevbahâr ve Tarama Sözlüğünde Geçen Kazılı Üzerine
On the Word Kazılı in Süheyl ü Nevbahâr and Tarama Sözlüğü
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.178
- 95-132**   **Aybüke Betül DOĞAN**
Eski Türkçeden Günümüze Seş- ve Çöz- Fiilleri
Verbs of seş- and çöz- from Old Turkic to Present
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.179
- 133-168**   **Hasan Ali ÇETİN**
Karabağ Ağzı Özelliklerinin Azerbaycan Dilinin Dialektoloji Atlası'nda Görünümü
The Presentation of the Karabakh Subdialect Features in the Dialectology Atlas of The Azerbaijan Language
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.180
- 169-194**   **Kamila Barbara STANEK**
Türk ve Leh Atasözlerinde Tembellik Kavramı
The Concept of Idleness in Turkish and Polish Proverbs
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.181

- 195-232 Mustafa ERDOĞAN**
Nesimî Mahlaslı Bilinmeyen Bir Hz. Ali Velâyet-Nâmesi ve Bazı Yeni Şiirler
An Unknown "Ali Velayet-Name" with Nesimi Penname and Some
New Poems
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.182
- 233-266 Ramilya YARULLİNA YILDIRIM**
Kazan Tatar Edebiyatında Tarihî Roman Türü Üzerine
On the Development of Historical Novel Genre in Kazan Tatar Literature
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.183
- 267-290 Vusala MUSALI**
Azerbaycan Türkçesi ve Edebiyatının Dijital Kaynakları
Digital Sources of Azerbaijani Turkish and Literature
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.184
- 291-310 Edina SOLAK - Yasemin UZUN**
Bosna Hersek Tarihinde Türkçenin Etkisi
The Effect of Turkish in the History of Bosnia and Herzegovina
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.185
- 311-334 Vildan KOÇOĞLU GÜNDOĞDU**
Tuva Edebiyatının Önemli Şahsiyeti Oleg Karlamoviç Sagan-Ool ve Ujurajuşkın "Karşılaşma" Adlı Hikâyesi Üzerine
On an Important Author of Tuvan Literature Oleg Karlamovich Sagan-Ool and His Story Ujurajuşkın 'Meeting'
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.186
- 335-358 Nur Ahmet KURBAN**
Uygur Halk Edebiyatında Yusuf-Züleyha Destanı ve Bu Destanın Kur'an Kıssaları Bağlamında Değerlendirilmesi
The Epic Yusuf-Zulaikha in Uighur Folk-Literature and the Evolution of It in the Context of Qur'an Narratives
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.187
- 359-384 Gülşah TUĞLACI - Erhan SOLMAZ**
Özbek Çocuk Edebiyatında Şiir
Poetry in the Uzbek Children's Literature
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.188
- 385-402 Cumhuriyet KAYGUSUZ - Alim ABİDULİN - Ekaterina MOİSEEVA**
Rus Asıllı Fransız Yazar Lidiya Paşkova'nın Seyahatnamelerinde Osmanlı Eyaletlerindeki Kadın ve Erkek İmajı
The image of Men and Women in Ottoman Provinces in the Travelogues of the Russian-born French writer Lidia Pashkova
DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.189

403-442 Vahit TÜRK

Türkiye'de Ali Şir Nevâî Çalışmaları

Ali Shir Nava'i Studies in Turkey

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.190

443-464 Shohida HOSHIMOVNA SHAHOBIDDINOVA

Begzodbek ABDULLAEV

O'zbek Tilida Reklamalar

Advertisements in Uzbek Language

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.191

465-488 Semih BABATÜRK - Dooletbek ESHEKENOV

Bağımsızlık Sonrası Çıkarılan Yasa ve Kanunlar Çerçevesinde Kırgız Türkçesinin Durumu

The Kyrgyz Language Situation in the Laws of Independence Years

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.192

489-514 Georgiy İvanoviç BLAGADATOV (Çev. Atilla BAĞCI)

Sibirya Halklarının Çalgı Aletleri

Musical Instruments of the Peoples of Siberia

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.193

DEĞERLENDİRMELER / PUBLICATION REVIEWS

515-520 Adnan YILDIZ

Türkmenistan Çocuk Edebiyatı (Dönemler-Temsilcileri-Türler)

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.194

521-530 Osman KABADAYI

Äbiş Älemi / Mir Abişa: Äbiş Kekilbayev Ansiklopedisi I-II

DOI Numarası/DOI Number: 10.24155/tdk.2021.195

Değerli Okuyucular,

Bu sayımızda öncelikle, Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasıyla birlikte bağımsızlıklarına kavuşan Türk cumhuriyetlerinin 30. bağımsızlık yılını kutlamak istiyoruz. Bu otuz yıl içerisinde dil, kültür ve edebiyat alanlarında pek çok ortak projeye imza atıldı: Kiril alfabesini kullanan cumhuriyetlerde Latin alfabesi çerçevesinde ortak harflerden oluşan yeni alfabenin hazırlanmasıyla ilgili toplantılar yapıldı, öğrenci ve öğretim elemanı değişimi vasıtasıyla çok sayıda insanımız Türk dünyasının farklı bölgelerinde gönüllü kültür elçileri olarak görev yaptı. Türkoloji çalışmalarının çok önemli bir kısmı bu alanlara ayrıldı. Üniversitelerin düzenlediği bilim şenlikleri gönül birliğini daha da pekiştiren önemli faaliyetler arasında yer aldı.

Bu süreç içerisinde, ağırlıklı olarak Türk dünyasına yönelik çalışmalara yer veren dergiler matbuat hayatına dâhil oldu ve düşünsel yakınlaşmaya ciddi katkılar sağladı. Bu bağlamda, 1996'da yayımlanmaya başlanan *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi* de üzerine düşen vazifeyi hakkıyla yerine getiriyor olmanın sevincini yaşıyor. İlk sayısından itibaren Türk dünyası ile ilgili pek çok bilgiyi sayfalarına taşımaya başlayan dergimiz, günümüzde bu geniş coğrafyanın her köşesinden fikri bir, gönlü bir bilim insanlarının yoğun ilgi gösterdiği bir yayın organı olarak faaliyetini sürdürmektedir.

Türk cumhuriyetlerinin nice 30 yılları geride bırakması dileğiyle kutlu varlıkları ebediyen muhkem olsun!

Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi'nin bu sayısında 19 araştırma yazısı ve makale bulunmaktadır. Ayrıca 2 kitap tanıtımına yer verilmiştir.

Yararlı olması dileğiyle.

Editörler Kurulu

